

Ключевые слова: водные ресурсы, статистический учет, анализ, эффективность использования водных ресурсов, водоизмещение, водоотдача, экономия водных ресурсов.

Stadnyk M.Ye. The Evaluation of the Effectiveness of Water Use in Ukraine

The importance of statistical accounting and analysis of the conditions, using, pollution, protection and restoration of water resources are considered. The estimation of efficiency of water using in Ukraine, including water using and water efficiency: the main trends of water using and water efficiency were defined by using time series; regional differences of water efficiency in Ukraine were analysed by using relative values; the most important factors that determine the level of water efficiency were highlighted by using statistical groupings. By the results of the analysis the measures of improving the efficiency of water use were offered.

Key words: water resources, statistical accounting, analysis, efficiency of using water resources, water consumption, water efficiency, saving of water resources.

УДК 331.18. *Доц. Г.В. Стричак, канд. екон. наук; доц. І.В. Цюпко, канд. екон. наук; магістрант М.А. Дякович – Львівський ДУВС*

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Подано характеристику категорії прибуток як важливого узагальнюючого показника оцінки ефективності функціонування суб'єктів господарювання. Визначено доцільність розгляду цієї теми з позиції отримання прибутку, який сприяє вирішенню важливих завдань, зокрема росту обсягів виробництва, зниження рівня суспільно необхідних витрат виробництва і реалізації продукції, підвищення її якості. Оцінено фінансовий стан та фінансові результати діяльності конкретного суб'єкта дослідження, яким виступає ТОВ "Теплоенерго". Досліджено процес формування прибутку у ТОВ "Теплоенерго"; запропоновано можливі шляхи підвищення його прибутковості.

Ключові слова: прибуток, методи підвищення прибутковості, фінансово-господарська діяльність, аналіз чистого прибутку.

Постановка проблеми. Прибуток – це важливий узагальнюючий показник оцінки ефективності функціонування кожного суб'єкта господарювання, оскільки в прибутку акумулюються резерви всіх сторін діяльності підприємства: виробництво і реалізація; якість і асортимент; ефективність використання виробничих ресурсів; собівартість продукції.

Діяльність підприємств за умов ринкової економіки пов'язана з підвищенням стимулювальної ролі прибутку. Отримання прибутку сприяє вирішенню важливих першочергових завдань – росту обсягів виробництва з метою всебічного задоволення виробничих і особистих потреб, зниження рівня суспільно необхідних витрат виробництва і реалізації продукції, а також підвищення її якості. Прибуток посідає одне з центральних місць в загальній системі вартісних інструментів і важелів управління економікою. Це виражається в тому, що фінанси, кредит, ціни, собівартість та інші економічні важелі прямо або опосередковано пов'язані з прибутком.

Головним завданням кожного підприємця є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна отримати найбільший прибуток. Тобто дослідження питань щодо підвищення прибутковості підприємств стає необхідним, що зумовлює доцільність розгляду цього питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність і природу прибутку досліджували представники зарубіжної економічної науки. Внесок у дослідження зазначеної проблеми зробили вчені: Д. Гелбрейт, Дж. Робінсон, Е. Сайке, П. Самуельсон, Р. Харрод, Й. Шумпетер та ін. Значну увагу приділено формуванню та використанню прибутку підприємств у працях вітчизняних вчених-економістів: І.О. Бланка, М.Д. Білик, Г.Г. Кірейцева, С.В. Мішиної, В.В. Худи, Г.М. Азаренкової, А.Б. Гончарова, А.М. Поддєрьогіна, С.Ф. Покропівного, В.М. Опаріна, С.М. Винниченка та ін. [1, с. 179].

Однак таке розуміння прибутку обмежується тільки кількісним визначенням категорії і не розкриває його економічної природи. Російський економіст Д.С. Моляков під прибутком розуміє грошове втілення частини вартості додаткового продукту. А.М. Поддєрьогін визначає прибуток як частину заново створеної вартості, виробленої і реалізованої, готової до розподілу. Таким чином, наголошується на важливості процесу реалізації виробленого продукту за кошти [7]. Гетьман О.О. та Шаповал В.М. роблять висновок, що "прибуток представляє собою різницю між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції" [2, с. 387].

Постановка завдання – розглянути діючі шляхи підвищення прибутковості конкретного об'єкта дослідження, яким є фінансові результати і прибуток Товариства з обмеженою відповідальністю "Теплоенерго".

Виклад основного матеріалу. Як підприємство, так і держава зацікавлені у зростанні величини прибутку. Підприємство – оскільки саме чистий прибуток є складовою грошового потоку, що повертається до нього. І саме за рахунок чистого прибутку підприємство може здійснювати розширення виробництва і додаткове стимулювання співробітників. Держава – оскільки це веде до зростання надходжень до бюджету.

Для того, щоб рівень прибутковості покращувався, на підприємстві повинні проводитися заходи тільки в такому порядку: організаційні – технічні – економічні важелі та стимули. Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення в ефективності діяльності будуть малопомітними або відсутніми. Для ефективного функціонування суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин найбільше значення має виявлення резервів збільшення обсягу продукції, зниження собівартості та зростання прибутку.

Поддєрьогін А.М. визначає прибуток як частину додаткової вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва [3, с. 69]. За Й.М. Петровичем, прибуток є основним джерелом збагачення власників підприємства, розширення та модернізації виробництва. Відповідно до принципів організації бухгалтерського обліку, прибуток, з-поміж інших (емісійний дохід, внески засновників у статутний капітал, пайові внески), відносять до джерел власних економічних ресурсів підприємства. Джерелом інформації про одержаний прибуток як результат діяльності підприємства, визначає вчений, є перша частина ("Фінансові результати") форми №2 фінансової звітності підприємства "Звіт про фінансові результати" за окремий звітний період.

Проведено аналіз фінансового стану підприємства за даними балансу і звіту про фінансові результати. Виведено узагальнюючі показники фінансово-господарської діяльності ТОВ "Теплоенерго", за допомогою даних фінансової звітності попереднього та звітного періодів (табл. 1).

Табл. 1. Узагальнюючі показники фінансово-господарської діяльності ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2010	2011	2012	2010-2011	2011-2012	2010-2011	2011-2012
<i>Ресурси підприємства</i>							
1. Капітал (станом на кінець періоду), тис. грн Ф №1, р.280	2299,5	2606,6	2860,6	307,1	254	113	109,7
2. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	14	16	16	2	0	114	0
3. Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн, Ф№1 (р. 080поч. + р. 080кін.)/2	1265,5	1159,1	1192,65	-106,4	33,55	91	102,8
4. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн, Ф№1 (р.031поч + р.031кін.)/2	709,95	716,7	716,7	1	0	101	0
5. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн, Ф№1 (р.260поч. + р. 260кін.)/2	1250,7	1293,95	1540,95	1,03	247	103	119,1
<i>Результати діяльності підприємства</i>							
6. Обсяг реалізованої продукції (послуг), тис. грн Ф№2 р.010	3268,8	4258,6	4057,7	989,8	-200,9	130	95,3
7. Чистий прибуток (збиток), тис. грн, Ф№2 р.150	221,7	332,1	208,0	110,4	-124,1	1,49	124,1
8. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн, Ф№2 р.080	-	2994,8	2855,9	-	-138,9	-	0,95
9. Фонд оплати праці, тис. грн	-	241,2	413,4	-	172,2	-	171,4
<i>Показники ефективності діяльності підприємства</i>							
10. Середньорічна заробітна плата працівників, тис. грн, (р.9/р.2)	-	15,26	21,54	-	6,28	-	141,15
11. Фондовіддача (з реалізації продукції), тис. грн, (р.6/р.4)	4,6	5,94	5,66	1,34	-0,28	1,29	95,3
12. Фондооснащеність, тис. грн/особу, (р.4/р.2)	50,71	44,79	44,79	-5,92	0	0,88	0
13. Витрати на одну гривню реалізованої продукції (послуг), тис. грн, (р.8/р.6)	-	0,70	0,70	-	0	-	0
14. Чиста рентабельність реалізованої продукції (послуг), % [(р.7/р.8)*100]	-	11	7,2	-	-3,8	-	0,65

З табл. 1 видно, що протягом аналізованого періоду в діяльності ТОВ "Теплоенерго" спостерігається тенденція до спаду реалізації продукції. У 2012 р., порівняно з 2011 р., обсяг реалізованої продукції зменшився на 200,9 тис. грн (або на 93,5 %). Хоча у попередньому періоді, з 2010 по 2011 рр. обсяг реалізованої продукції збільшувався. У 2011-2012 рр. виробнича собівартість реалізованої продукції практично не змінилась, зменшилась всього залишена 0,95 %, або 138,9 тис. грн. Тому витрати на 1 грн реалізованої продукції не змінились. Дані за 2010 р. відсутні.

Необхідно зауважити, що рентабельність реалізованої продукції протягом двох років зменшилась на 3,8 %. Показник фондовіддачі зменшився на 0,28 % в другому періоді (2011-2012 рр.), а фондооснащеність в 2010 р. була найбільшою – 50,70 тис. грн/особу, а в 2011-2012 рр. показник не змінювався і становив 44,79 тис. грн/особу. За даними табл. 1, загальна вартість майна у 2012 р., порівняно з 2011 р., збільшилась на 254 тис. грн (або на 109,7 %) і, порівняно з 2010 р., на 561,1 тис. грн (або 124 %). Чисельність працівників зросла у 2011 р. на 2 особи, що є нормально для малого підприємства, і підвищився фонд оплати праці у 2012 р. в середньому на 171,4 % (172,2 тис. грн).

Прибуток ТОВ "Теплоенерго" у 2012 р. зменшився, порівняно з двома попередніми роками і становив тільки 208 тис. грн, найбільший показник спостерігається в 2011 р. – 332,1 тис. грн, а в 2010 р. – 221,7 тис. грн. Такий результат свідчить про зменшення потужності в 2012 р. Це пов'язано з тим, що у 2012 р. ТОВ "Теплоенерго" виробило мало електроенергії і дохід від реалізації виявився не достатньо високим, тому і показник чистого доходу теж був низьким. Також незначним, але все ж істотним фактором, що вплинув на величину чистого прибутку, був чинник відсутності операційних доходів, які могли б покривати операційні витрати.

Чистий прибуток є одним з основних джерел збільшення капіталу, постійне збільшення прибутку за умов допустимого ризику, тобто в разі залучення додаткових позикових коштів чи розміщення акцій, зміцнює конкурентні позиції підприємства на ринку капіталу [4]. Щоб докладніше оцінити прибуток ТОВ "Теплоенерго", варто розглянути його динаміку за три роки (рис.).

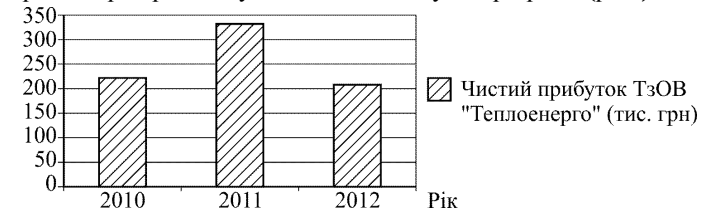

Рис. Динаміка чистого прибутку ТОВ "Теплоенерго"

У 2010 р. підприємство отримало 221,7 тис. грн чистого прибутку, у 2011 р. його розмір зріс на 110,4 тис. грн і становив 332,1, а у 2012 р. цей показник знов знизився до 208,0 тис. грн. Тому підприємство повинне зосередити увагу на елементах, які в останньому 2012 р. призвели до спаду, а не до зростання чистого прибутку.

Чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів звичайної та надзвичайної діяльності та містить: чистий дохід, виручку від реалізації товарів (послуг); валовий прибуток; фінансовий результат від операційної діяльності; прибуток від звичайної діяльності до оподаткування; прибуток від звичайної діяльності та прибуток від надзвичайної діяльності. Щоб виявити причину зменшення чистого прибутку, потрібно розглянути динаміку окремих показників, що формують результат чистого прибутку, і припустити де саме підприємство повинно вплинути, щоб підвищити прибуток. Перший етап обчислення чистого прибутку – визначення валового прибутку підприємства (табл. 2, 3).

Табл. 2. Аналіз отримання валового прибутку ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Роки	2010	2011	2012
Валовий прибуток	245,9	692,9	384,1
Чистий дохід від реалізації товарів і послуг	2724,0	3548,8	3378,9
Собівартість реалізованих товарів	2478,1	2855,9	2994,8

Табл. 3. Аналіз формування чистого доходу ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Формування чистого доходу	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Вироблено електроенергії котельними з власної сировини (тис. Гкал)	7,40	8,40	6,70
Вартість продукції з власної сировини у фактичних цінах виробника (без ПДВ і акцизу), тис. грн	2724,20	3549,00	3378,90

Підприємство у 2011 р. виробило найбільше електроенергії, тому й отримало найбільший чистий дохід, а відповідно – і валовий прибуток. У 2012 р. ТОВ "Теплоенерго" виробило найменше електроенергії, порівняно з двома попередніми роками, але і продало її за вищими цінами, ніж у попередніх роках, тому чистий дохід був достатньо високим, проте значно меншим, ніж у 2011 р.

Отже, щоб підвищити валовий прибуток, ТОВ "Теплоенерго" повинно збільшити свої потужності для випуску електроенергії або підвищити ціну. Але якщо зросте вартість електроенергії, то підприємству буде важче знайти покупців на внутрішньому і зовнішньому ринках. Другим етапом формування чистого доходу є визначення результатів від операційної діяльності (табл. 4).

Табл. 4. Аналіз формування фінансових результатів від операційної діяльності ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Роки	2010	2011	2012
Валовий прибуток	245,90	692,90	384,10
Інші операційні доходи	0,00	0,00	0,00
Інші операційні витрати	0,00	258,00	116,2

Найбільший результат від операційної діяльності ТОВ "Теплоенерго" спостерігався у 2011 р., у 2012 р. він був меншим через значні операційні витрати. У 2010 р. були відсутні операційні доходи і витрати, тому фінансовий результат від операційної діяльності дорівнював валовому прибутку. Найбільша частка фінансових результатів від операційної діяльності, що становила 46 %, була у ТОВ "Теплоенерго" у 2011 р., у 2010 р. вона становила 26 %, у 2012 р. – 28 %. Щоб збільшити фінансові результати від операційної діяльності, підприємству необхідно або зменшити операційні витрати, або отримувати операційні доходи. Третім етапом до визначення чистого прибутку є обчислення прибутку від звичайної діяльності до оподаткування (табл. 5):

Табл. 5. Аналіз формування прибутку від звичайної діяльності до оподаткування ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Роки	2010	2011	2012
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування (тис. грн)	246,10	433,30	267,9
Фінансовий результат від операційної діяльності	245,90	433,20	267,9
Інші доходи	0,20	0,10	0,00
Інші витрати	0,00	0,00	0,00

На підприємстві на рахунках "Інші доходи" та "Інші витрати" відсутні кошти. Щоб збільшити прибуток від звичайної діяльності до оподаткування ТОВ "Теплоенерго", необхідно одержувати дохід від реалізації фінансових інвестицій, дохід від реалізації необоротних активів, дохід від неопераційної курсової різниці та інші доходи від звичайної діяльності. Частка прибутку від звичайної діяльності до оподаткування у 2011 р. становила 46 %, у 2010 р. – 26 %, а у 2012 р. – 28 %. Відповідно до поданих вище обчислень можна отримати кінцевий результат чистого прибутку (табл. 6).

Табл. 6. Аналіз формування чистого прибутку від звичайної діяльності ТОВ "Теплоенерго" за 2010-2012 рр.

Роки	2010	2011	2012
Чистий прибуток (тис. грн)	221,70	331,20	208,00
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	246,10	433,30	267,90
Податок на прибуток	24,40	102,10	59,90

Чистий прибуток у 2012 р. є найменшим, порівняно із двома попередніми роками, що є вкрай незадовільним показником для підприємства. Частково на це впливав податок на прибуток, який у 2012 р. був досить високий відносно отриманого прибутку від звичайної діяльності до оподаткування. Якість прибутку від основної діяльності вважається високою, якщо її збільшення зумовлене зростанням обсягу продажу, зниженням собівартості продукції. На ТОВ "Теплоенерго" у 2012 р. виявилась низька якість прибутку, що характеризувалась зменшенням обсягів виробництва, проте збільшенням ціни.

Висновки. Отже, щоб на підприємстві досягнути зростання чистого прибутку, ТОВ "Теплоенерго" може збільшити свої потужності, щоб виробляти більше електроенергії, або підвищити ціну. Інший варіант – зменшити операційні витрати або шукати шляхи для отримання додаткових доходів.

Література

- Блонська В.І. Прибуток – особливості його формування та використання в ефективному управлінні підприємством / В.І. Блонська, І.В. Паньків // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.5. – С. 179-184.
- Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства : навч. посібн. / О.О. Гетьман. – К. : Центр навч. літ-ри, 2006. – 488 с.
- Давиденко Н.М. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств АПК // Науковий вісник НАУ : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НАУ. – 2009. – Вип. 35. – С. 192-196.
- Динько І.М. Природа прибутку / І.М. Динько // Економічний форум 2/2013. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekfor/2013_2/33.pdf
- Маслак О.І. Економіка промислового підприємства : навч. посібн. / О.І. Маслак, Л.Д. Воробйов. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2011. – 172 с.
- Пилипчук О.В. Прибуток як узагальнений показник господарсько-фінансової діяльності підприємства / О.В. Пилипчук // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – 2010. – № 2. – С. 26-30.
- Поддєрьогін А. М., Фінанси підприємств : підручник. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / кер. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К. : Вид-во КНЕУ, 1999. – 384 с.

Стрычак Г.В., Цюпко И.В., Дякович М.А. Повышение уровня доходности предприятия

Дана характеристика категории прибыли как важного обобщающего показателя оценки эффективности функционирования субъектов хозяйствования. Определена целесообразность рассмотрения данной темы с позиции получения прибыли, которая спо-

собствует решению важных заданий, в частности роста объемов производства, снижения уровня социальных расходов, необходимых для производства и реализации продукции, улучшения ее качества. Оценено финансовое состояние и финансовые результаты деятельности конкретного субъекта исследования, которым выступает ООО "Теплоэнерго". Исследован процесс формирования прибыли в ООО "Теплоэнерго"; предложены возможные пути повышения его прибыльности.

Ключевые слова: прибыль, методы повышения доходности, финансово-хозяйственная деятельность, анализ прибыли.

Strichak G.V., Tsyupko I.V., Dyakovich M.A. Enterprise Profitability Level Increasing

The characteristic category of profit as an important summary measure for evaluating the effectiveness of entities functioning is provided. The necessity to study this issue is determined from the standpoint of profit, which contributes to the solution of important tasks, such as growth in output, reducing socio-saving production costs and sales, and improving its quality. Financial state and financial performance of the "Teploenergo" were researched. The process of formation of the profit of "Teploenergo" was examined; possible ways to improve its profitability were proposed.

Key words: profit, methods of increasing profitability, financial and economic activities, analysis of net income.

УДК 338.24

Доц. М.Р. Тимошук, канд. екон. наук –

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Київ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Проаналізовано різноманітні визначення поняття "потенціал". На підставі проведених досліджень запропоновано типологію видів економічного потенціалу. Подано означення поняттям "розвиток підприємства", "потенціал розвитку підприємства"; розглянуто властивості складових елементів потенціалу розвитку підприємства та його взаємозв'язок з економічним та фінансовим потенціалами. Вивчено вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на економічний розвиток підприємства, визначено ключову роль фінансово-економічного потенціалу підприємства в ефективному забезпеченні реалізації розвитку підприємства.

Ключові слова: потенціал, потенціал розвитку, фінансово-економічний потенціал, ефективність діяльності підприємств, економічний розвиток.

Постановка проблеми. До проблем, які сьогодні потребують новаторських методологічних підходів до їх дослідження і вирішення, безумовно належить проблема забезпечення ефективності функціонування виробничих підприємницьких структур, які є рушієм прогресивного розвитку економіки України.

У ринкових умовах господарювання змістилися наголоси з вирішення поточних організаційно-виробничих завдань на формування та досягнення довгострокових цілей розвитку підприємств. Вирішення часткових завдань організування виробництва продукції підприємств, впровадження нових технологій, оновлення асортименту продукції, оптимізації використання виробничих ресурсів на певний час могло забезпечити зниження витрат виробництва, однак не гарантувало ефективності функціонування підприємств на тривалому проміжковому часу, яка істотно почала залежати від конкурентного статусу підприємств, системності врахування і швидкості реагування на зміну зовнішніх і внутрішніх

факторів впливу на його рівень, зокрема соціальних та екологічних, кон'юнктури ринку, логістичної мережі, комплексу маркетингу, інноваційних наукових досліджень і конструкторських розробок тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми стратегічного управління та планування розвитку суб'єктів господарювання активно досліджувалися і достатньо повно описані у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як: Б. Андрушків, І. Ансофф, Н. Афанасьєв, Б. Гаврилишин, В. Геєць, В. Герасимчук, П. Друкер, О. Кузьмін, Е. Лібанова, Л. Мельник, А. Мордвинцев, Г. Мінцберг, М. Портер, А. Старостіна, О. Тридід, З. Шершньова. Вони дослідили умови і закономірності соціально-економічного розвитку, особливості перебігу цих процесів в економічних системах різних типів, набули значного досвіду і розробили методи оцінювання ефективності та ризиків соціально-економічного розвитку підприємств у глобальній економічній системі. Водночас теоретичні засади щодо визначення та оцінювання потенціалу розвитку підприємств з урахуванням усіх його складових елементів залишаються недостатньо опрацьованими. Зокрема дискусійним залишається саме поняття потенціалу розвитку підприємств.

Мета роботи. На підставі аналізу теоретичних досліджень і публікацій щодо тлумачення економічного, фінансово-економічного потенціалів та потенціалу розвитку підприємства вирішити дискусійні частини загальної проблеми, а саме: запропонувати типологію видів економічного потенціалу, розглянути властивості складових елементів потенціалу розвитку підприємства та його взаємозв'язок з економічним та фінансовим потенціалами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічна переорієнтація підприємства на розвиток конкурентних переваг позначилася на системі менеджменту підприємства, зокрема на розвитку стратегічного управління. До стратегічних цілей підприємства можна віднести: утвердження лідерських позицій у певному сегменті ринку, підвищення рівня прибутковості від основної діяльності, зростання ринкової вартості підприємства тощо. Етапам розроблення стратегічних цілей і планів, а також організування їх досягнення передують етапи визначення та оцінювання потенціалу розвитку підприємства.

Розмаїття означень поняття "потенціалу" породжує розмаїття поглядів та методів його оцінювання. Потенціал у прямому розумінні цього слова характеризує можливості підприємства, які в конкретних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища можуть проявитися у визначеному напрямі з певною ефективністю за певний час. Загалом потенціал підприємства є інтегральною оцінкою поточних і майбутніх можливостей економічної системи трансформувати вхідні ресурси за допомогою притаманних її персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага, максимально задовольняючи в такий спосіб корпоративні та суспільні інтереси.

Якщо напрямом реалізації потенціалу є економіка, то "...економічний потенціал – економічні можливості держави, що можуть бути використані для забезпечення всіх матеріальних потреб" [1, с. 514]. Величину економічного потенціалу характеризують обсяг і структура виробництва матеріальних благ. Є.В. Лапін оцінює економічний потенціал підприємства як суму потенціалів